

VISIE DUURZAAM ONDERNEMEN HELMOND

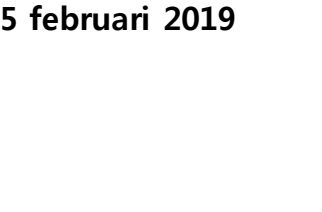
- eindversie -

**HELMOND
CENTRUM.**

BEDRIJVENTERREINEN
 **Helmond**

wmh  wijk
management
helmond

Gemeente Helmond



25 februari 2019



Visie Duurzaam Ondernemen Helmond - eindversie

25 februari 2019

Opdrachtgever: Geertje de Kort/ Tom Verbruggen
Organisatie: Gemeente Helmond

Datum: 30 november 2018
Contactpersoon: Marjorie van Dooren
Telefoon: 06-21879680
E-mail: m.vandooren@hetenergiebureau.nl
Website: www.hetenergiebureau.nl
E-mail: info@hetenergiebureau.nl
Postadres: Postbus 6252
5600 HG Eindhoven

Bezoekadres: Frederiklaan 10^E
5616 NH BA Eindhoven
Pollartstraat 19
6041 GC Roermond

KvK-nummer: 17212433

INHOUD

Leeswijzer.....	3
1 Inleiding.....	4
1.1 Een gezamenlijke visie Duurzaam Ondernemen	4
1.2 Het begrip Duurzaam Ondernemen.....	4
1.3 Onze ambitie.....	5
2 Het belang van duurzaam ondernemen	7
3 Thema's en prioriteiten.....	8
3.1 De thema's met prioriteit binnen deze visie.....	8
3.2 De overige thema's.....	11
4 Onze aanpak.....	13
4.1 De aanpak op hoofdlijnen.....	13
4.2 Samenwerking met andere partners	15
5 Doelgroepen.....	16
5.1 (Industriële) bedrijven op de bedrijventerreinen.....	16
5.2 (Kleine) MKB-bedrijven in centrum en wijken.....	16
5.3 Kantoren en vastgoed.....	16
5.4 Architecten, bouwbedrijven, installateurs e.d. (de bouwketen)	17
6 Projecten en activiteiten.....	17
6.1 Bewustwording algemeen.....	17
6.2 Energiebewust ondernemen	18
6.3 Circulair ondernemen.....	19
6.4 Slimme en duurzame mobiliteit.....	20
6.5 Water en groen: klimaatbestendigheid en biodiversiteit.....	21
6.6 Mensgerichte aspecten.....	21
7 Organisatie en middelen.....	21
7.1 Organisatie.....	21
7.2 Middelen	22
Bijlage I Projectenoverzicht.....	23

LEESWIJZER

Dit document beschrijft de visie op Duurzaam Ondernemen zoals die door de gemeente Helmond, de Stichting Bedrijventerreinen, Centrummanagement en Wijkmanagement in gezamenlijkheid is ontwikkeld. In dit document zetten we achtereenvolgens op een rij:

- wat we onder duurzaam ondernemen verstaan en wat onze ambitie is;
- waarom we duurzaam ondernemen belangrijk vinden;
- om welke thema's het vooral gaat;
- welke doelgroepen we in Helmond zien en hoe we die doelgroepen willen bereiken;
- wat we de komende jaren concreet gaan doen om duurzaam ondernemen te stimuleren.

We leggen daarbij een link met landelijke, provinciale en Brabantstad brede trajecten, zoals de ontwikkeling van de Agenda Circulaire Economie die de provincie Noord-Brabant voorbereidt. Binnen deze visie gaan we in op de thema's: klimaatneutraal, aardgasvrij, circulair, klimaatbestendig en sociaal Helmond. Een tweede onderdeel van de visie wordt later ontwikkeld waarbij nadrukkelijker wordt ingegaan op de thema's leefbaarheid en luchtkwaliteit.



1 INLEIDING

1.1 Een gezamenlijke visie Duurzaam Ondernemen

Helmond heeft hoge ambities als het gaat om duurzaamheid. Zo willen we in Helmond in 2035 Klimaatneutraal zijn en op langere termijn aardgasvrij. Dat betekent nogal wat voor de inwoners en bedrijven in de stad. Gelukkig vinden ook steeds meer bedrijven het belangrijk om duurzaam te ondernemen. De gemeente Helmond, de Stichting Bedrijventerreinen Helmond, Centrummanagement en Wijkmanagement stimuleren en ondersteunen bedrijven hierbij. De Helmondse visie op duurzaam ondernemen die in dit document beschreven wordt, is dan ook door de vier partijen gezamenlijk ontwikkeld en zal ook in gezamenlijkheid worden uitgevoerd.

1.2 Het begrip Duurzaam Ondernemen

Bedrijven vormen de motor van de samenleving. Ze zorgen voor werkgelegenheid, leveren producten en diensten waar mensen behoefte aan hebben en dragen in belangrijke mate bij aan ontwikkelingen en innovaties. Wanneer wordt gesproken over de winst van bedrijven, gaat het negen van de tien keer over financiële winst. Een gezonde financiële basis is immers belangrijk voor het voortbestaan van een onderneming en het is niet vreemd dat ondernemers hier op focussen. Maar steeds meer bedrijven streven ook naar winst op andere vlakken en doen hun best om een bijdrage te leveren aan een schoon milieu (planet) en een betere samenleving (people). Wanneer dat lukt, spreken we van duurzaam of maatschappelijk verantwoord ondernemen. Dit past binnen de transitie naar een betekeniseconomie waarbij niet alles om geld draait.

Duurzaam of maatschappelijk verantwoord ondernemen is een vorm van ondernemen die niet alleen gericht is op economische winst (profit), maar ook bijdraagt aan een schoon milieu (planet) en een betere samenleving (people).





De termen 'duurzaam ondernemen' en 'maatschappelijk verantwoord ondernemen' worden naast en door elkaar gebruikt. Over het algemeen ligt de nadruk bij duurzaam ondernemen wat meer op de milieuaspecten en bij maatschappelijk verantwoord ondernemen op de sociale aspecten. Daarnaast wordt de laatste jaren ook de term 'circulair ondernemen' gebruikt als overkoepelend begrip. In verband met de leesbaarheid hanteren wij in onze visie de overkoepelende term 'duurzaam ondernemen' en beschouwen we 'circulair ondernemen' als een onderdeel daarvan (zie hoofdstuk 3).

1.3 Onze ambitie

In Helmond vinden we het belangrijk dat bedrijven duurzaam ondernemen. De gemeente Helmond, de Stichting Bedrijventerreinen Helmond, Centrummanagement en Wijkmanagement stimuleren en ondersteunen bedrijven hierbij. Onze ambitie is dat duurzaam ondernemen voor alle bedrijven in Helmond vanzelfsprekend wordt. Samen met de Helmondse ondernemers werken we aan het realiseren van een klimaatneutraal, aardgasvrij, circulair, klimaatbestendig en sociaal Helmond.

De begrippen klimaatneutraal, aardgasvrij, circulair, klimaatbestendig en sociaal leggen we hieronder kort uit en we geven aan waar onze ambities op gebaseerd zijn. In hoofdstuk 3 gaan we er, per thema, nog wat dieper op in.

Klimaatneutraal

Helmond heeft zich tot doel gesteld om in 2035 als stad klimaatneutraal te zijn. Om klimaatneutraliteit te bereiken wordt zowel door de gemeente als door partners in de stad gewerkt aan de uitvoering van projecten die vooral gericht zijn op energiebesparing en duurzame energie opwekking. De gemeente doet dit in het kader van het strategisch programma Duurzame en Gezonde Stad. De projecten van de partners (waaronder het bedrijfsleven) zijn samengevat onder de noemer Versnellingsagenda Duurzaamheid. Uit de klimaatbegroting die de gemeente Helmond eerder heeft laten opstellen, blijkt dat met name bij bedrijven nog veel winst te halen is als het gaat om energiebesparing en duurzame opwekking.



Aardgasvrij

Op 12 oktober 2017 hebben de Helmondse woningcorporaties, bedrijfsleven, nuts- en energiebedrijven, Energieclub Helmond en de gemeente afgesproken om alle nieuwbouw én bestaande bouw in Helmond aardgasvrij te maken. Eén van de afspraken is dat vanaf 2018 alle nieuwe initiatieven voor nieuwbouw aardgasvrij ontworpen worden. Dit sluit redelijk naadloos aan bij de landelijke afspraken die sinds begin 2018 in een stroomversnelling zijn geraakt.

Circulair

Het rijk streeft op basis van het programma 'Nederland Circulair in 2050' naar een volledig circulaire economie in 2050, waarbij kringlopen worden gesloten en grondstoffen steeds opnieuw kunnen worden ingezet voor hoogwaardige producten. In 2030 moet het gebruik van primaire grondstoffen al met 50% zijn verminderd. In Helmond willen we hier een bijdrage aan leveren en het thema bij het Helmondse bedrijfsleven prominent op de kaart zetten.

Klimaatbestendig

Klimaatverandering is helaas al niet meer te stoppen. Het (inter)nationale klimaatbeleid richt zich vooral op het beperken van de temperatuurstijging en de daarmee samenhangende veranderingen. Op grond van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie willen de Nederlandse overheden er voor zorgen dat Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht. Hierbij gaat het onder meer om het voorkomen van wateroverlast bij extreem weer, hittestress en watertekorten/droogte.

Sociaal

In het coalitieakkoord 2018 – 2022 wordt veel nadruk gelegd op het streven van Helmond naar een Sociale Stad. Onderwerpen zoals arbeidsmarkt en werkgelegenheid (duurzame inzetbaarheid van medewerkers) en onderwijs raken het bedrijfsleven en passen daarom binnen deze visie duurzaam ondernemen. Dit geldt ook voor de Global Goals die in het coalitieakkoord met name worden genoemd en die onder meer moeten leiden tot meer mondiale bewustwording en bijvoorbeeld het stimuleren van eerlijke handel (Fair Trade).

De thema's leefbaarheid en luchtkwaliteit krijgen een plek in een tweede onderdeel van de visie wat later wordt ontwikkeld.



2 HET BELANG VAN DUURZAAM ONDERNEMEN

Bedrijven die al actief en bewust duurzaam ondernemen, doen dat om verschillende redenen. De redenen die wij het belangrijkste vinden, zetten we hieronder op een rij.

Duurzame bedrijven zijn toekomstbestendig

Veel bedrijven werken met grondstoffen die door de sterk groeiende wereldbevolking en bijbehorende economie, in een sneltreintempo schaarser worden. Voorraden raken uitgeput of zijn steeds moeilijker te winnen. Dat betekent dat er anders en vooral slimmer mee moet worden omgegaan. Ook het gebruik van fossiele energie is lang niet meer zo vanzelfsprekend als voorheen. De levering van aardgas uit Groningen wordt ingeperkt en het gebruik van aardgas voor (ruimte)verwarming zal op termijn overal in Nederland gaan verdwijnen. Bedrijven die investeren in de herbruikbaarheid van materialen en grondstoffen en de inzet van schone, hernieuwbare energie, denken vooruit en zijn dus beter voorbereid op de toekomst.

Duurzame bedrijven dragen bij aan een betere toekomst

Bedrijven kunnen daadwerkelijk een bijdrage leveren aan een schoner milieu en een betere samenleving. Voorbeelden hiervan zijn het gebruik van restmateriaal (afval) als grondstof in de productie, het bewust investeren in medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt en het bewaken van milieu- en arbeidsomstandigheden bij toeleveranciers uit landen waar dat nog niet vanzelfsprekend is. Door hier structureel op in te zetten, leveren bedrijven die duurzaam ondernemen een bijdrage aan een betere toekomst voor de generaties die nog volgen.

Duurzame bedrijven presteren beter

Wanneer bedrijfsprocessen tegen het licht worden gehouden, leidt dat vaak tot efficiency verbeteringen en (op termijn) lagere bedrijfskosten. Simpele maatregelen kunnen al zorgen voor lagere energiekosten en minder verlies van grondstoffen. Door op een creatieve manier naar bedrijfsprocessen te kijken, ontstaan bovendien compleet nieuwe businessmodellen, die kansrijk zijn in een veranderende samenleving. Meerdere onderzoeken wijzen uit dat duurzaam ondernemen leidt tot betere (financiële) prestaties, op korte én lange termijn.

Duurzame bedrijven bereiken meer klanten

Klanten vragen steeds vaker om een duurzame, transparante bedrijfsvoering waarbij duidelijk is waar producten vandaan komen, hoe ze worden gemaakt en wat hun impact is op het milieu en de samenleving. Dat geldt niet alleen voor consumenten die een product in een winkel kopen, maar



ook voor overheden die een aanbesteding in gang zetten. Duurzaam ondernemen kan dus zorgen voor meer omzet.

3 THEMA'S EN PRIORITEITEN

Er zijn nogal wat thema's en onderwerpen waaraan bedrijven in het kader van duurzaam ondernemen aandacht kunnen besteden. De afgelopen jaren lag de nadruk in Helmond vooral op het stimuleren van energiebewust ondernemen. Daarnaast werd met de ontwikkeling van InduSym, het online platform voor het stimuleren van industriële symbiose, al een kleine stap gezet op het gebied van circulair ondernemen. Vanuit de visie Duurzaam Ondernemen zullen we ons de komende jaren met name focussen op deze thema's. Dat wil niet zeggen dat we andere thema's niet belangrijk vinden. Voor een groot deel worden de andere thema's al vanuit de strategische programma's van de gemeente Helmond opgepakt. Voor de volledigheid zetten we alle thema's hieronder op een rij en leggen we waar dit relevant is een link met lopende trajecten.

3.1 De thema's met prioriteit binnen deze visie

Energiebewust ondernemen: klimaatneutraal en aardgasvrij

In Helmond zijn bedrijven verantwoordelijk voor meer dan de helft van de totale CO₂-uitstoot. Dit blijkt uit de Klimaatbegroting die in opdracht van de gemeente is opgesteld. De bijdrage van de industrie is het grootst (33%), maar andere sectoren zoals de commerciële en publieke dienstverlening, de landbouw en de bouwnijverheid dragen hier ook aan bij.

Het energiegebruik van bedrijven is dus hoog en het lijkt vooralsnog ook niet te dalen, ondanks het feit dat we hier de afgelopen jaren in Helmond al de nodige aandacht aan hebben besteed. Koplopers op het gebied van duurzaam ondernemen werken inmiddels bewust aan energiebesparing en maken gebruik van hernieuwbare energie bv. door zonnepanelen op het dak te leggen. In de Helmondse Energie Community delen zij hun ervaringen en proberen ze gezamenlijk te komen tot een verduurzaming van hun energiegebruik. Heel veel andere bedrijven zijn echter nog niet met het onderwerp bezig, ondanks het feit dat dit op grond van wet- en regelgeving al jaren verplicht is en de druk vanuit de (landelijke) overheid hoger wordt. Het stimuleren van energiebewust ondernemen is en blijft dan ook een belangrijk speerpunt in Helmond. Met de aanpak die we in deze visie beschrijven, willen we een bijdrage leveren aan een kantelpunt in het energiegebruik van Helmondse bedrijven waarbij we streven naar een



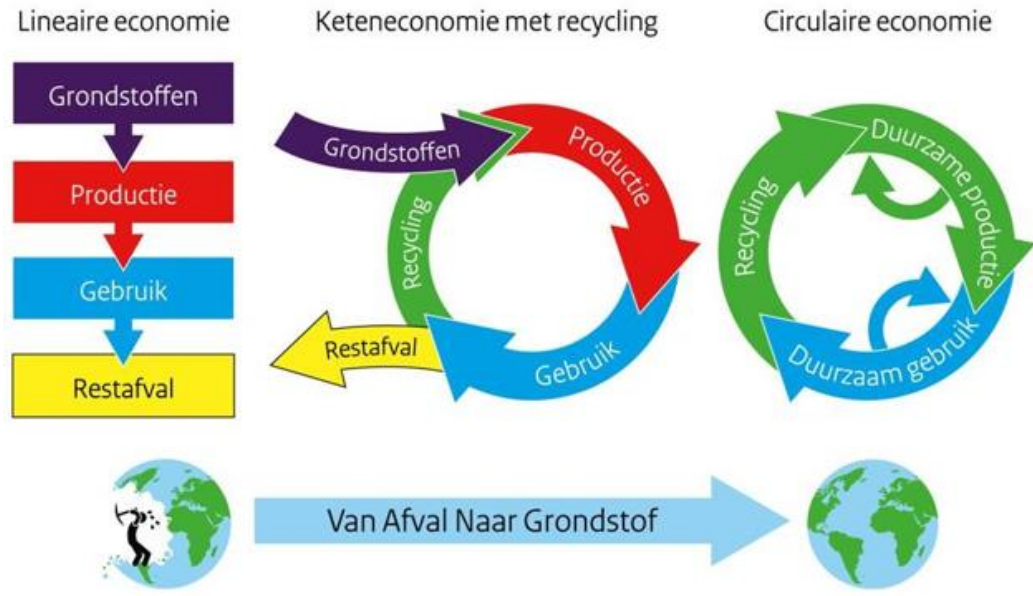
vermindering van de CO₂-uitstoot van het totale Helmondse bedrijfsleven met 10% in de periode tot 2022.

Een relatief nieuw aspect binnen de energietransitie is het streven naar een volledig aardgasvrije samenleving. In Helmond hebben verschillende partijen, waaronder vertegenwoordigers van het Helmondse bedrijfsleven, in oktober 2017 de intentieverklaring Aardgasvrij Helmond getekend. Eén van de afspraken is dat vanaf 2018 alle nieuwe initiatieven voor nieuwbouw aardgasvrij ontworpen worden. Dit sluit redelijk naadloos aan bij de landelijke afspraken en ontwikkelingen die sinds begin 2018, mede vanwege de problematiek in Groningen, in een stroomversnelling zijn geraakt. Het zoeken naar alternatieven voor aardgas en andere fossiele brandstoffen, ook voor de bestaande bouw, is hiermee inmiddels prominent op de agenda geplaatst. In Helmond wordt hierbij onder meer gedacht aan de mogelijke inzet van geothermie en het verduurzamen van het stadsverwarmingsnet.

Het streven naar een aardgasvrije samenleving heeft grote consequenties voor alle bedrijven in Helmond. Voor bedrijven waar aardgas alleen voor (lage temperatuur) verwarming wordt gebruikt, sluit het zoeken naar alternatieven nog enigszins aan op de zoektocht die in de rest van de gebouwde omgeving plaatsvindt (woningbouw e.d.). Voor bedrijven die gebruik maken van aardgas voor hoge temperatuur verwarming en bedrijfsprocessen, is de omschakeling naar duurzame warmte veel lastiger. Begin 2018 zijn 200 grote bedrijven in Nederland door de minister van Economische Zaken en Klimaat aangeschreven met het verzoek om versneld (voor 2022) te stoppen met het gebruik van het laagcalorische Groningengas. Vier van deze bedrijven zijn gevestigd in Helmond. Maar ook bedrijven met een lager gasverbruik kijken naar mogelijkheden om hun energiegebruik te verduurzamen.

Circulair ondernemen

Landelijk, provinciaal en in Brabantstad-verband wordt steeds meer nadruk gelegd op het begrip 'circulaire economie': het sluiten van kringlopen zodat grondstoffen steeds weer opnieuw kunnen worden ingezet voor hoogwaardige producten. De vraag naar producten, grondstoffen en voedsel neemt nog steeds sterk toe en de huidige lineaire economie (maken – verbruiken – weggooien) zorgt voor onnodige verspilling, een uitputting van voorraden en aantasting van het milieu. Voor het maken van producten is veel materiaal en energie nodig. Wanneer een product wordt afgedankt, gaat de waarde van deze materialen en energie verloren.



Het rijk streeft op basis van het programma 'Nederland Circulair in 2050' naar een volledig circulaire economie in 2050. In 2030 moet het gebruik van primaire grondstoffen al met 50% zijn verminderd. Om dit te bereiken is in 2017 door een groot aantal partners het Grondstoffenakkoord getekend. Het beleid van het rijk richt zich op drie sporen:

- Grondstoffen worden op een hoogwaardige en efficiënte manier ingezet (minder nieuwe grondstoffen toepassen);
- Er worden meer duurzaam geproduceerde, hernieuwbare en goed beschikbare grondstoffen toegepast (bv. biobased grondstoffen);
- Er worden nieuwe productiemethodes en producten ontwikkeld en nieuwe manieren van consumeren worden bevorderd (bv. betalen voor gebruik in plaats van bezit), waardoor kringlopen beter te sluiten zijn.

Bij de uitvoering van het landelijke beleid krijgen de volgende vijf ketens en sectoren de hoogste prioriteit: biomassa en voedsel, kunststoffen, de maakindustrie, de bouw en consumptiegoederen.

Aansluitend op het rijksbeleid werkt de provincie Noord-Brabant aan een agenda Circulaire Economie en worden ook in Brabantstad en in de regio Eindhoven verband de kansen verkend. In onze visie Duurzaam Ondernemen sluiten we hierop aan en vertalen we de kansen voor de verschillende sectoren naar concrete acties en projecten. Door de ontwikkeling en toepassing van InduSym is al een start gemaakt met het stimuleren van circulair ondernemen. Het online platform



brengt de materialenstromen van bedrijven in Helmond in kaart en zoekt naar matches tussen vraag en aanbod. Door het platform verder uit te rollen, stimuleren we circulair ondernemen in de brede zin. Hierbij kan het gaan om het uitwisselen van materialen, maar ook om energie, water, mobiliteit e.d.

Circulaire economie is een relatief nieuw thema. De inhoudelijke kennis en ervaring is schaars en verspreid over meerdere instanties. Daarom zullen we onze aanpak op dit thema de komende jaren regelmatig opnieuw bekijken en zo nodig bijstellen. Daarbij kijken we heel nadrukkelijk ook buiten de gemeentegrenzen en werken we nauw samen met partners binnen en buiten de regio (o.a. de gemeente Eindhoven, Innovatiehuis De Peel, Nederland Circulair).

Met deze visie adresseren we als gemeente en georganiseerd bedrijfsleven het thema circulaire economie. In 2019 wordt dit thema door het college van de gemeente Helmond verder uitgediept. Daaruit volgt een plan van aanpak voor onze ambities op het gebied van circulaire economie en taken en rollen die gemeente Helmond daarbij oppakt.

3.2 De overige thema's

Slimme en duurzame mobiliteit

In een stad waar Automotive hoog op de agenda staat, kan aandacht voor slimme en duurzame mobiliteit niet achterblijven. We hebben het dan zowel over het verplaatsen van mensen als van goederen. Vanuit de gemeente wordt de komende jaren sterk ingezet op schone mobiliteit in de breedste zin van het woord. Acties die hiermee te maken hebben en die van belang zijn voor bedrijven in Helmond, richten zich onder meer op het stimuleren van het gebruik van de (elektrische) fiets, het opzetten van een deelauto-systeem met elektrische auto's in samenwerking met private partijen en het stimuleren van elektrisch rijden. We vinden het belangrijk dat Helmondse ondernemers hier nauw bij betrokken worden.

Vanuit Centrummanagement en Wijkmanagement is gevraagd om aandacht te besteden aan schone alternatieven voor o.a. het bevoorraden van winkels. Hoewel de noodzaak voor duurzame stadsdistributie in Helmond wat minder dringend is dan in steden met een krappe binnenstad en veel luchtkwaliteitsknelpunten, is het een onderwerp wat wel degelijk het onderzoeken waard is. We stellen dan ook voor om het mee te nemen in o.a. het onderzoek naar de bereikbaarheid van het centrum.



Water en groen: klimaatbestendigheid en biodiversiteit

Klimaatverandering is helaas al niet meer te stoppen en in Helmond bereiden we ons hier al op voor door rekening te houden met extremere weersomstandigheden. In eerste instantie wordt hierbij vaak aan het voorkomen van wateroverlast gedacht en dat is uiteraard ook erg belangrijk. Vanuit wet- en regelgeving worden hier ook al eisen aan gesteld (zorgplicht opvang regenwater). Maar zeker op bedrijventerreinen met veel verharding en nauwelijks (natuurlijke) schaduw is hittestress ook een serieus probleem. Meer groen in de buurt van bedrijven zorgt voor een gezonder en prettiger werkklimaat en draagt ook nog eens bij aan de versterking van de biodiversiteit.

Maatregelen die passen binnen dit thema zijn:

- het toepassen van groene daken en gevelgroen;
- het weghalen van verharding waar dit niet strikt nodig is (groen in plaats van stenen);
- het aanleggen van groen in combinatie met lunchplekken of –routes voor het personeel;
- het stimuleren van biodiversiteit door het aanleggen van biodiversiteitstuinen en/of het geschikt maken van gebouwen en terreinen voor vogels, vleermuizen en kleine zoogdieren.

Op de Automotive Campus wordt onder de noemer '2B Connect' en met behulp van Europese subsidie al gewerkt aan het realiseren van meer biodiversiteit (www.2b-connect.eu). Ook zijn er in Helmond enkele initiatieven van individuele ondernemers op dit vlak (biodiversiteitstuinen bij bedrijven).

Mensgerichte aspecten

Voor veel bedrijven is aandacht voor de mens, onder de noemer 'maatschappelijk verantwoord of maatschappelijk betrokken ondernemen' gelukkig al vanzelfsprekend. Toch noemen we een aantal onderwerpen waar het binnen dit aspect van de betekenis-economie over zou kunnen gaan:

- Het realiseren van een gezonde werkvloer, waarbij het gaat om fysieke gezondheid maar ook om de balans tussen werk en vrije tijd;
- De inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt onder andere door het maken van afspraken over 'social return' en door jobcarving;
- Het structureel bieden van werkervaringsplekken en scholing;
- Het stimuleren van een leven lang leren en de duurzame inzetbaarheid van medewerkers;
- Aandacht voor werkomstandigheden bij de inkoop van grondstoffen en producten uit andere delen van de wereld;



- Aandacht voor de omgeving en het ondersteunen van initiatieven en netwerken in de (lokale) samenleving (bv. via de Beursvloer Helmond);
- Het stimuleren van mondiale bewustwording en eerlijke handel (FairTrade).

Bij de gemeente staan deze onderwerpen prominent op de agenda o.a. vanuit het strategisch programma Sociale Stad. Bij de uitvoering hiervan zijn verschillende partners betrokken (o.a. verenigd in de regiegroep die verantwoordelijk is voor de Uitvoeringsagenda Onderwijs- en Arbeidsmarktbeleid. De meer mensgerichte kant van duurzaam ondernemen sluit bovendien aan bij de Global Goals waar de gemeente de komende jaren meer aandacht aan wil besteden. Vanuit de visie Duurzaam Ondernemen onderstrepen we het belang hiervan en vragen we vooral aandacht voor het betrekken van het lokale bedrijfsleven.

4 ONZE AANPAK

4.1 De aanpak op hoofdlijnen

Onze aanpak bestaat in zijn algemeenheid uit de volgende vier onderdelen:

Informereren

We zorgen er voor dat bedrijven goed geïnformeerd zijn bv. als het gaat om subsidiemogelijkheden. Daarbij maken we gebruik van zoveel mogelijk verschillende kanalen: websites van (bedrijven)organisaties en de gemeente, het platform Alle Lichten op Groen, nieuwsbrieven, bijeenkomsten en in sommige gevallen gerichte aanschrijvingen vanuit de gemeente.

We gaan er van uit dat bedrijven die duurzaam ondernemen zich in elk geval houden aan wet- en regelgeving die hier een link mee heeft (bv. de milieuwetgeving). Tegelijkertijd beseffen we dat bedrijven soms onvoldoende op de hoogte zijn, zeker als het gaat om de wet- en regelgeving t.a.v. energiematregelen. Vandaar dat we het informeren van bedrijven over de wettelijke vereisten ook meenemen in onze aanpak.

Inspireren

Bedrijven raken geïnspireerd door goede voorbeelden van andere bedrijven en organisaties. De afgelopen jaren hebben we goede voorbeelden van duurzaam ondernemen een podium gegeven via de Helmondse Energie Community. Het delen van goede voorbeelden en het leren van elkaar



willen we de komende jaren verder uitbouwen. We denken daarbij aan: meer kanalen benutten, andere doelgroepen bereiken en meer duurzaamheidsthema's onder het voetlicht brengen.

De gemeente wil zelf vooroplopen in het streven naar duurzaamheid. Daarom wordt de komende jaren extra geïnvesteerd in het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed, wat voor een deel voort vloeit uit wettelijke verplichtingen zoals de Europese EED-richtlijn. Maar voor het realiseren van een duurzame organisatie is meer nodig dan het treffen van energiemaatregelen. Het traject om te komen tot een duurzaam gemeentelijk bedrijf en het uitdragen van de boodschap die hier bij hoort, helpt bij het inspireren van andere Helmondse bedrijven.

Faciliteren

Voor de meeste bedrijven is duurzaam ondernemen geen core-business. Het treffen van (energie)maatregelen is soms ingewikkeld en het kost tijd en geld. We willen Helmondse bedrijven graag ondersteunen bij het selecteren van de juiste maatregelen en het uitvoeren daarvan. Dat doen we op verschillende manieren:

- Uitvoeren van gezamenlijke projecten/ontzorgen (bieden van een concreet aanbod);
- Faciliteren van gezamenlijke projecten (initiatieven van bedrijven ondersteunen met kennis, mankracht en/of middelen, meedenken over de financiering van projecten);
- Bij elkaar brengen van samenwerkingspartners (bv. via de reststromenmakelaar van InduSym).

Reguleren

We blijven de nadruk leggen op het stimuleren van duurzaam ondernemen, maar vanuit de gemeente hebben we ook een regulerende taak. We merken dat de naleving van de wet- en regelgeving op het gebied van energie de afgelopen jaren te weinig aandacht heeft gekregen. Dat is niet alleen in Helmond zo, maar ook in andere gemeenten. Landelijk wordt gewerkt aan een aanpassing van de systematiek (omgekeerde bewijslast). Rekening houdend met die ontwikkeling en met de ambitie Helmond Klimaatneutraal, zullen we vanuit de gemeente de komende jaren meer de nadruk gaan leggen op de naleving van de energie-eisen. Inmiddels zijn hierover al afspraken gemaakt met de Omgevingsdienst ZuidOost-Brabant die voor Helmond het toezicht verzorgt.



4.2 Samenwerking met andere partners

Er zijn verschillende partners, ambassadeurs en platforms die we kunnen inzetten om onze aanpak uit te rollen.

Samenwerking in de regio en daarbuiten

Ook in andere gemeenten lopen initiatieven die gericht zijn op het stimuleren van duurzaam ondernemen. Door samen te werken, vergroten we het netwerk wat bijvoorbeeld bij 'leren van elkaar' belangrijk is. Peel en Maas Verduurzaamt is een platform dat zich net als de Helmondse Energie Community richt op het delen van informatie en goede voorbeelden (bedrijven uit Helmond, Deurne en Venray). De eerste stappen voor een nauwere samenwerking zijn al gezet. Innovatiehuis de Peel is een netwerkorganisatie die zich richt op het verbinden van partners binnen de domeinen: Slimme Maakindustrie, Foodtech, Automotive, Agro, Zorg en Vrijtijdseconomie. In Helmond ligt de nadruk vooral op de eerste drie domeinen.

Een heel andere, regionale partner is de ODZOB (Omgevingsdienst Zuidoost Brabant). Deze dienst voert in opdracht van de gemeente toezicht en handhavingstaken uit. In samenwerking met de ODZOB zullen we bedrijven informeren over de wet- en regelgeving. Voor de grotere bedrijven met een hoog energiegebruik is de provincie Noord-Brabant ook nog een belangrijke partner.

Partners binnen Helmond

Binnen Helmond zijn er organisaties die ons kunnen ondersteunen bij het realiseren van onze visie Duurzaam Ondernemen. We denken daarbij onder andere aan het Energiehuis en verschillende scholen en opleidingsinstituten (ROC, Technasium/Dr. Knippenbergcollege, Helicon-opleidingen en Automotive-opleidingen).

Commerciële partijen die producten en diensten aanbieden zijn erg belangrijk, zeker als het gaat om energiebesparing. Architecten, bouwbedrijven en installatiebedrijven adviseren niet alleen andere bedrijven, maar ook particulieren over ingrijpende investeringen in gebouwen en installaties. De bedrijven in deze branches die voorop lopen als het gaat om duurzaamheid, beschouwen we als ambassadeurs voor onze boodschap en partners als het gaat om het realiseren van onze visie. Helaas zijn er nog veel bedrijven in de bouw- en installatieketen die achterblijven als het gaat om het toepassen van nieuwe, duurzame technieken. Ook het ontbreken van personeel met voldoende kennis en ervaring is een serieus knelpunt. Het stimuleren van de bouw- en installatiebranche om met duurzaamheid aan de slag te gaan, zien we als een grote kans (zie volgend hoofdstuk).



5 DOELGROEPEN

In principe richten we ons op alle ondernemers in Helmond, van de ambachtelijke bakker op de hoek tot de grote multinational op het BZOB. Op hoofdlijnen is de aanpak voor alle bedrijven gelijk, maar in de praktijk hebben verschillende bedrijven uiteraard verschillende behoeftes. Daarom onderscheiden we een aantal doelgroepen en branches waar we ons de komende jaren met name op zullen focussen. Per doelgroep is hieronder kort beschreven waar we de nadruk op zullen leggen.

5.1 (Industriële) bedrijven op de bedrijventerreinen

Bij deze bedrijven richten we ons op alle duurzaamheidsthema's en passen we alle onderdelen uit onze algemene aanpak toe. In samenwerking met het Innovatiehuis en Peel en Maas Verduurzaamt kijken we daarbij ook buiten de gemeentegrenzen. Energie blijft een zeer belangrijk thema voor alle branches. Een belangrijk onderdeel daarvan is de landelijke uitfasering van het aardgasnetwerk. Inmiddels is een start gemaakt met een pilotproject Aardvrij Groot Schooten.

5.2 (Kleine) MKB-bedrijven in centrum en wijken

Deze doelgroep bestaat vooral uit kleinere bedrijven bv. in de detailhandel en de horeca. Energie is ook hier een belangrijk thema, waarbij het vooral gaat om verlichting en verwarming. Veel MKB-ers huren een pand en zijn voor het treffen van energiemaatregelen afhankelijk van de eigenaar. Vastgoedeigenaren zien we daarom als een aparte doelgroep. Andere thema's die voor deze doelgroep belangrijk zijn, zijn circulair en sociaal ondernemen en duurzame mobiliteit. Daarom denken we bij het uitwerken van projecten en acties aan: het stimuleren van Fair Trade (Helmond als FairTrade gemeente), het tegengaan van voedselverspilling (horeca) en het promoten van een Groene Winkelroute. De acties die gericht zijn op de kleinere bedrijven in het centrum en de wijken, lenen zich overigens bij uitstek voor het betrekken van de inwoners van Helmond, wat weer leidt tot meer bewustwording ten aanzien van duurzaamheid.

5.3 Kantoren en vastgoed

Als het gaat om kantoren en ander vastgoed richten we ons vooral op gebouw gebonden energiemaatregelen. Naar verwachting moeten kantoren op 1 januari 2023 minimaal energielabel C hebben wat betekent dat bij meer dan de helft van de kantoren in Nederland maatregelen moeten worden getroffen. Panden die niet voldoen, mogen daarna niet meer als kantoor gebruikt worden. Ook de transitie naar een aardgasvrije samenleving zal ingrijpende gevolgen hebben voor veel



kantoorpanden en ander vastgoed. We geven dan ook veel prioriteit aan het informeren van bedrijven, vastgoedeigenaren en Verenigingen van Eigenaren over deze nieuwe ontwikkelingen. Uiteraard nemen we daarin ook andere duurzaamheidsthema's mee die te maken hebben met het verduurzamen van vastgoed (bv. circulair bouwen, groene daken en gevels).

5.4 Architecten, bouwbedrijven, installateurs e.d. (de bouwketen)

Bedrijven in de bouwketen die voorop lopen als het gaat om duurzame concepten en technieken zien we als belangrijke ambassadeurs voor onze boodschap. Helaas zijn er ook nog bedrijven in deze keten die duurzame ontwikkeling minder hoog in het vaandel dragen. De komende jaren bieden we de koplopers een podium en proberen we de overige bedrijven mee te krijgen, in samenwerking met o.a. relevante opleidingsinstituten. Energie krijgt ook hier weer de hoogste prioriteit. De energie- en warmtetransitie heeft alleen kans van slagen wanneer bedrijven in de bouw- en installatiebranche in de startblokken staan met voldoende gekwalificeerd personeel. Maar circulair ondernemen is voor deze sector ook belangrijk. We denken hierbij o.a. aan de uitvoering van het Brabants Betonakkoord (hergebruik van oud beton in nieuwe betonproducten) en het stimuleren van 'biobased' bouwmaterialen.

6 PROJECTEN EN ACTIVITEITEN

Hieronder geven we een opsomming van de projecten en activiteiten die op de planning staan voor de komende 3 jaar.

6.1 Bewustwording algemeen

1. Brede conferentie Duurzaam Ondernemen: In aansluiting op eerdere duurzaamheidsconferenties in Helmond die onder de noemer Alle Lichten op Groen hebben plaatsgevonden, organiseren we in het najaar van 2018 een brede conferentie Duurzaam Ondernemen. We richten ons bij deze conferentie met name op het verduurzamen van Helmondse bedrijven. Daarnaast worden heel nadrukkelijk de economische kansen voor bedrijven naar voren gebracht die de maatschappelijke verduurzamingsopgave met zich meebrengt.

2. Periodieke netwerkbijeenkomsten: We delen informatie over duurzaam ondernemen en 'best practices' tijdens bijeenkomsten van de Helmondse Energie Community, die tenminste twee keer



per jaar plaatsvinden. Thema's die hierbij in elk geval aan de orde komen zijn: verduurzaming vastgoed, circulair ondernemen en aardgasloos ondernemen.

3. Bijeenkomsten klein-MKB: Voor kleine MKB-bedrijven zoals winkeliers organiseren we praktische bijeenkomsten over specifieke thema's. Als het om verlichting (LED) en verwarming gaat, voert het Energiehuis dit uit.

4. Publieksacties: We betrekken de inwoners van Helmond bij het uitvoeren van publieksgerichte acties gericht op duurzaam ondernemen zoals deelname aan de Fair Trade week, het behalen van de titel Fair Trade Gemeente, het promoten van de Groene Winkelroute en het tegengaan van voedselverspilling.

5. Informatieverstrekking: We zorgen ervoor dat Helmondse bedrijven via verschillende kanalen geïnformeerd worden over duurzaam ondernemen. Daarbij maken we in elk geval gebruik van websites van (bedrijven)organisaties en de gemeente, het platform Alle Lichten op Groen, nieuwsbrieven en een helpdesk Duurzaam Ondernemen. Wanneer het mogelijk is, benaderen we belangrijke doelgroepen ook rechtstreeks.

6.2 Energiebewust ondernemen

6. Opstellen warmteplan per bedrijventerrein: We maken voor alle gebieden in de gemeente Helmond (en dus ook voor de bedrijventerreinen) warmteplannen, waarin de (mogelijke) route naar een aardgasvrije gemeente wordt geschetst.

7. Pilotprojecten aardgasvrije bedrijven(terreinen): We ondersteunen pilotprojecten die bijdragen aan het realiseren van een aardgasvrije omgeving. Een voorbeeld daarvan is het pilotproject aardgasvrij Groot Schooten en het onderzoek naar mogelijk restwarmtegebruik (warmtetransport, ringleiding) en de toepassing van warmte-koude-opslag op het BZOB.

8. Deelname MKB aan pilots aardgasvrije wijken: Bij pilotprojecten die in de wijken plaatsvinden (bv. Straakven) betrekken we de aanwezige bedrijven in een vroegtijdig stadium.

9. Stimuleren zonne-energie bij bedrijven (zon-adviseur): We ondersteunen bedrijven die gebruik willen maken van zonne-energie. Daarbij gaat het niet alleen om het realiseren van grote



zonnedaken (Zonnig Helmond), maar bijvoorbeeld ook om deelname van kleine bedrijven aan een zonneveld via de postcoderoosregeling.

10. Energiescans MKB: We bieden MKB-bedrijven ondersteuning bij het in beeld brengen van de mogelijkheden voor energiebesparing en duurzame energie opwekking.

11. Toezicht energiematregelen: Hoewel we de voorkeur geven aan stimuleringsmaatregelen, heeft de gemeente inmiddels afspraken gemaakt met de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) over het toezicht op energiematregelen. De communicatie richting bedrijven is hierbij een essentieel onderwerp. Zo nodig zetten we hier de komende jaren extra op in.

12. Kennistragect bouw- en installatiesector: In samenwerking met opleidingsinstituten en koploperbedrijven proberen we de kennis en ervaring over duurzame technieken te vergroten bij Helmondse bedrijven die actief zijn in de bouw- en installatiesector. Hierbij leggen we, net als bij de brede conferentie Duurzaam Ondernemen, ook nadruk op de economische kansen van verduurzaming.

6.3 Circulair ondernemen

13. Doorontwikkeling en uitrol InduSym: We gebruiken het instrument InduSym om kansen op het gebied van circulaire economie inzichtelijk te maken en aanbieders en afnemers van reststromen met elkaar in contact te brengen. We verbeteren de software, werken samen met bedrijven aan het vullen van de database (materialenscan op locatie) en communiceren over het aanbod aan secundaire materialen en circulair ondernemen in zijn algemeenheid (zie ook Bewustwording algemeen).

14. Verkenning en uitwerking circulaire kansen: In overleg met Helmondse ondernemers en aansluitend op de InduSym-database onderzoeken we of er kansen zijn die, met onze ondersteuning kunnen worden uitgewerkt tot een businesscase. Het kan ook gaan om reeds bestaande kansrijke initiatieven. We sluiten hierbij waar mogelijk aan op de Brabantse agenda en initiatieven in de regio (o.a. Eindhoven). Mogelijke ideeën zijn: het stimuleren van circulair bouwen (modulair en flexibel), deelname aan 'Dutch circular textile valley' en de mogelijke ontwikkeling van een proceswaterfabriek.



15. Circulair ondernemen gemeentelijke organisatie: In het kader van de voorbeeldrol onderzoeken we in hoeverre circulair ondernemen al verankerd is in de bedrijfsvoering van de gemeente en op welke punten verbetering mogelijk is (vastgoed, afvalstoffen, inkoop en aanbesteding).

16. Ontwikkelen beleid circulaire economie: Voor het thema circulaire economie hebben we nog geen Helmondse ambitie geformuleerd. Parallel aan de concrete acties die hiervoor zijn geformuleerd, onderzoeken we wat de inzet op circulair ondernemen in Helmond nog meer op zou kunnen leveren en welke lange-termijn-ambitie en -strategie daarbij hoort.

6.4 Slimme en duurzame mobiliteit

17. Betrekken bedrijven bij mobiliteitsbeleid gemeente: Bij de uitvoering van het mobiliteitsbeleid van de gemeente betrekken we de Helmondse ondernemers. Hierbij gaat het onder meer om het stimuleren van het gebruik van de (elektrische) fiets (o.a. het fietsstimuleringsplan voor de snelfietsroute Eindhoven – Helmond) en het opzetten van een elektrisch deelauto-systeem.

18. Onderzoek duurzame stadsdistributie: In het kader van het bereikbaarheidsonderzoek voor het centrum, onderzoeken we wat de mogelijkheden zijn voor duurzame stadsdistributie. Zo mogelijk bekijken we het breder en kijken we hierbij ook naar de mogelijkheden voor schonere distributie in de wijken.



6.5 Water en groen: klimaatbestendigheid en biodiversiteit

19. Stimuleren van groen en biodiversiteit rond bedrijven: We stimuleren groen en biodiversiteit rond bedrijven en op bedrijventerreinen via diverse invalshoeken. We denken hierbij onder meer aan de uitrol van het bomenplan, de stimuleringsregeling voor groene daken en projecten die passen binnen het duurzaamheidsfonds.

20. Uitvoeren Klimaatstresstest en vervolgcities: We voeren een stresstest uit waarmee inzichtelijk wordt gemaakt in hoeverre Helmond is voorbereid op de gevolgen van klimaatverandering. Afhankelijk van de resultaten hiervan, worden Helmondse bedrijven betrokken bij vervolgcities.

6.6 Mensgerichte aspecten

21. Fit Werkt: Aansluitend op de trajecten die in paragraaf 3.2 zijn genoemd, voeren we het project Fit Werkt uit dat zich richt op het realiseren van een gezonde werkvloer.

22. Sociale stad/ Global Goals: Projecten worden opgezet vanuit de Global Goals gedachte. Daarbij worden bedrijven nadrukkelijk betrokken.

7 ORGANISATIE EN MIDDELEN

7.1 Organisatie

De ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid gaan snel. Daarom is het wenselijk dat de uitvoering van de visie Duurzaam Ondernemen (en de bijbehorende projectenlijst) regelmatig tegen het licht wordt gehouden en zo nodig wordt bijgesteld. De initiatiefnemers voor deze visie (gemeente, SBH, centrummanagement en wijkmanagement) vormen een werkgroep die tenminste twee keer per jaar bij elkaar komt om de voortgang en eventuele veranderingen binnen het programma te bespreken. De leden van de werkgroep rapporteren hierover aan de bestuurders van



hun eigen organisatie. Voor de gemeente zijn dit in elk geval de wethouders Duurzaamheid en Economische Zaken.

7.2 Middelen

De kosten voor de uitvoering van de visie Duurzaam Ondernemen zijn voor een deel al verankerd in bestaande plannen en programma's (vooral van de gemeente). In bijlage I bij deze visie is aangegeven voor welke projecten dit geldt. Voor de kosten die nog niet geormerkt zijn, is een zeer globale kostenraming gemaakt. Op basis van concrete plannen van aanpak, zorgen de trekkers van de projecten bij de start van een project voor een meer onderbouwde raming. Een voorbeeld: voor de ondersteuning van bedrijven bij het toepassen van zonne-energie is vooralsnog rekening gehouden met de inzet van een zon-adviseur voor ca. 4 – 6 uur per week. Voordat een dergelijke adviseur daadwerkelijk wordt ingehuurd, zal om een onderbouwd plan van aanpak worden gevraagd met een daarbij horende kostenraming.

De kosten die nog niet geormerkt zijn komen niet alleen voor rekening van de gemeente (cofinanciering). Ze worden gedekt door:

- Duurzaamheidsbudget/extra impuls Duurzaamheid (o.a. Alle Lichten op Groen en Energiehuis);
- Duurzaamheidsfonds: faciliteren van initiatieven die aansluiten bij deze visie;
- Economische Impuls Bedrijventerreinen (alleen de projecten die gericht zijn op bedrijventerreinen);
- Ondernemersfonds;

De raming en dekking van de kosten in bijlage 1 is een eerste inschatting. Het projectenoverzicht en de daarmee samenhangende kosten zijn niet in beton gegoten. Gedurende de komende jaren zal blijken welke inspanningen de grootste plus genereren. We zullen samen flexibel moeten zijn en inspelen op kansen om de duurzaamheidsgedachte verder aan te jagen.



BIJLAGE I PROJECTENOVERZICHT